



RENOVACIÓ

FESTES D'AGOST

Número Extraordinari



Preu 25 cts.



Forn de Sant Jordi

PASTISSERIA - QUEVIURES

UNIC LLOC DE VENDA DELS FAMOSOS

CAFÈS DEL BRASIL - BRACAFÉ

XOCOLATES TORRAS

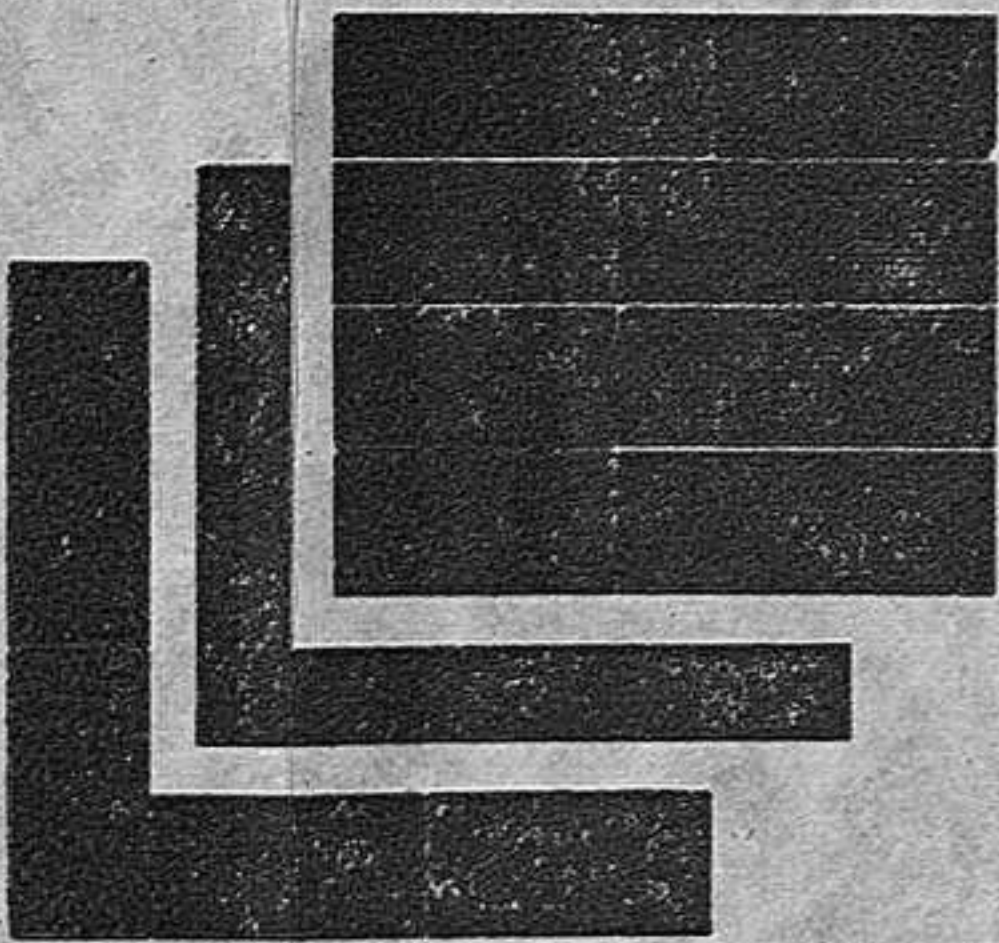
ELS MES EXQUISITS

ESPECIALITAD EN LA VENDA DE

Vins andalusos marca M. Morales Pareja

JEREZ SEC	Botella	2'75	Litre	3 ptes.
MALAGA	«	2'75	«	3 «
JEREZ DOLÇ	«	2'75	«	3 «
MANZANILLA «LA MAJA»	«	3'50	«	4 «

«Chatos» per la degustació a preus molt econòmics
Xampany Gelamà



PLAÇA TURERS, 9
BANYOLES

RENOVACIÓ

Quinzenal Republicà Catalanista d'Esquerra

SUSCRIPCIÓ: Banyoles: 4'50 ptes l'any. - Fora: 7'50 ptes l'any. - Número solt: 20 cèntims. - Número atrassat: 25 cèntims.

REDACCIÓ: PLAÇA TURERS - 17 - 2.^a

ADMINISTRACIÓ: PLAÇA DE LA FONT - 5

Continuïtat

Dintre ben pocs dies farà dos anys que, es publicà el primer número de «Esclat», al qual succeí sense interrupció de temps, «Renovació». Volem aprofitar la publicació d'aquest número extraordinari, per fer com un moment de meditació sobre el que ha estat la nostra actuació política durant aquest bieni, de quines han estat les idees mantingudes i defensades des d'«Esclat» primer, i ara des d'aquestes pàgines, i donant a la vegada un cop d'ull sobre l'orientació general de la política, treure'n la conseqüència de si convé persistir en el mateix camí, o si pel contrari, s'imposa una rectificació.

Mirant en conjunt la nostra obra, se'ns presenta tot seguit, i acusant-lo fortament, sota l'aspecte de continuïtat. A això, hi han contribuït poderosament dues coses que cal no oblidar: sota el punt de vista social, nosaltres no hem estat mai un partit de classe; políticament, hem estat liberals, amb un concepte ampla i generós de la llibertat, la qual no hem sabut interpretar mai en sentit restrictiu. Aquesta posició, si bé ha estat causa que ens veiessim atacats mes d'una vegada pels de l'una i l'altre banda, també ens ha permès, lliures com som de tot engegament partidista i de classe, parlar amb la màxima claredat, sobre qualsevulla de les qüestions que han estat plantejades. Ningú no ha parlat amb mes franquesa que nosaltres, ni hem deixat de parlar mai sempre que, ho hem cregut convenient. Les torrentades passionals que seguiren a la proclamació de la República i a l'aprobació de l'Estatut de Catalunya no ens engrescaren, i les deixarem passar sense que, ens fessin moure ni una mica del nostre lloc, ni que produïssin cap variació en el nostre pensament polític.

Les il·lusions que ens havíem forjat pel dia que veïem proclamada la República, i les que portem covades en el fons del cor pel dia que veiem en plena marxa i rendiment l'autonomia de Catalunya, ens ha fet tocar de peus a terra, perquè hem comprés i així ens ho demostra l'experiència de l'història que, es imprescindible perquè un poble es faci gran i un règim esdevingui fort, que a la capacitat i honradesa dels homes directius s'hi uneixi l'honestedat i un gran esperit de ciutadania en les masses. Malaventurat aquell poble, en el qual cada ú proëtra per ell, i per damunt de la conveniència general de la nació, es preté imposar les conveniències de partit o de classe. Tots els interessos son respectables, tots els partits tenen dret a propagar-se i a viure, puix que el conjunt de tots, forma i constitueix el tot nacional, però, precisament perquè l'un es complement de l'altre, cap no té un dret preferent per imposar llur voluntat ni per esclafar violentament el contrari, en profit únic i exclusiu del mes fort. Sortosament, hom s'adona fàcilment com arreu es va imposant la comprensió; com torna poc a poc la serenitat als esperits arranxats, com la vida social i política, va recobrant lentament el ritme perdut.

De tot el que nosaltres hem dit i fet, res ens acusa a la consciència de republicans i patriotes de Catalunya. Res ens ha preocupat mai tant com consolidar la República fent-la indestructible, i aconseguir per la nostra Catalunya, el màxim prestigi i la màxima glòria. No ens tenim pas per perfectes ni molt menys. La perfecció humana es molt difícil d'assolir-la; el polític immaculat no ha existit ni existirà mai, però, nosaltres tenim la certesa que, no hem comés mai un mancament greu al servei del nostre doble ideal de, Catalunya i República.

Amb la mateixa bona fé i honestad amb que els hem servit fins avui, procurarem servir-los d'ara endavant.

INDUSTRIALS BANYOLINS I FORASTERS: Si voleu ésser ben servits amb els impresos, ja sia per gust artístic i per la part econòmica, no hi ha com servir-se de l'Impremta LA BANYOLINA, la que es i serà sempre la preferida per els programes de Festes Majors per el seu acurat treball, rapidesa i economia.

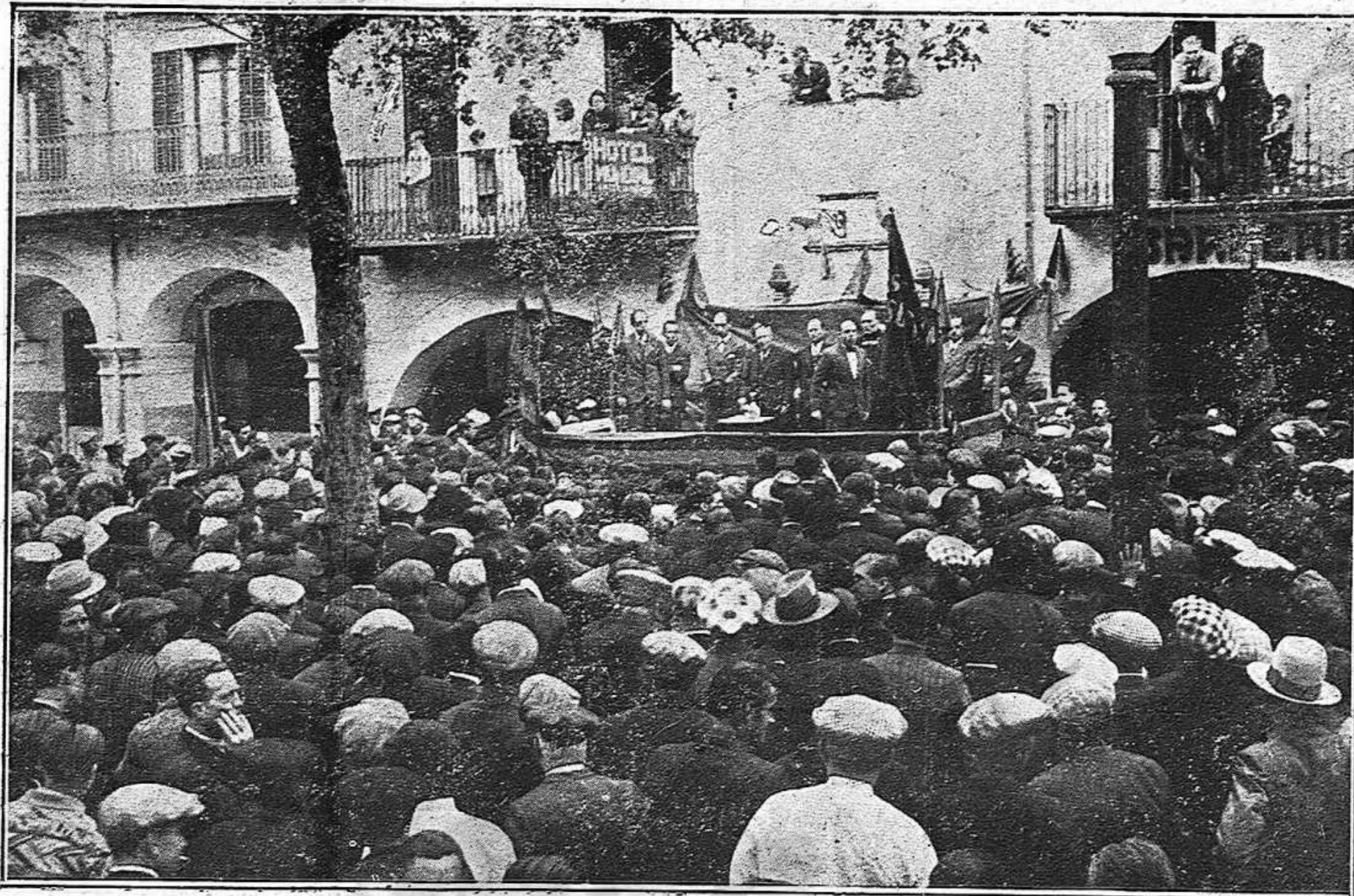
Dones heròiques

Algunes dones heròiques han enaltit la República a Catalunya. Potser haureu sentit parlar d'una noia de Llagostera, Isabel Vilà, de 18 anys, —«plena de gràcia i de joventut, virtuosa i fervent republicana»—, que figurà entre els braus lluitadors d'En Caimó a La Bisbal i assistí els ferits. Ella va voler ésser útil, amb la seva feblesa de dona, als ideals federalistes; ella va compartir amb tota l'ànima l'entusiasme dels combatents; ella va endolcir, amb la seva graciosa presència, unes hores de profunda inquietud i angoixa.

Hi ha altres heroïnes republicanes de les quals no ha fet esment la història: una d'elles fou Maria Heras. Quan, el 21 d'agost de 1873, els carlins, en gran nombre, assetjaren la vila de Tortellà, els voluntaris de la llibertat varen fer-se forts a l'església. Hi havia també les dones d'alguns d'ells, capitanejades per Maria Heras, muller de Sebastià Estartús, que comandava els voluntaris. Ella, davant la situació cada vegada més greu dels assetjats, va disposar-se a morir lluitant. Cridà, doncs, a consell les seves companyes, i, en veure que esclataren en plors, va dir-les amb baronivola energia que no era pas hora de plorar, sinó d'ajudar els seus marits; si bé com que no tenien armes, afegí que llur missió era tocar

a sometent i auxiliar els ferits i àdhuc substituir-los, si calia.

L'efecte de les seves paraules va ésser admirable: en comptes de gemecs, ja no es sentiren mes que mots d'encoratjament i es desvetllà una activitat davant la qual restaren sorpresos els mateixos voluntaris. Durant 48 hores les campanes de l'església no varen parar de tocar a sometent, car aquelles dones es rellevaven cada mitja hora en la tasca que els havia estat destinada. Maria Heras donava l'exemple: tan aviat pujava al campanar, com sortia a encoratjar els lluitadors i els repartia municions, com ocupava ella mateixa una espitllera i feia foc. La seva figura assolí una dramàtica bellesa.



Festa del 14 d'Abril d'enguany. - El miting a la plaça.

Els carlins, impotents davant aquell heroisme, en saber que acudien reforços, varen calar foc a la vila pels seus quatre costats. Les campanes tocaven, tocaven desesperadament, i les flames muntaven al cel. Quan arribaren els reforços tan esperats, els carlins després d'haver realitzat aquella gesta, ja havien fugit cap a la muntanya.

Les noves generacions no haurien d'oblidar el sacrifici d'aquelles abnegades dones de Tortellà, com Maria Heras, que, amb llur heroisme, varen escriure una pàgina emocionant de la nostra història republicana.

CARLES RAHOLA.

(D'un llibre que es publicarà aviat).

Banyoles

La senyora mes vella que coneixia quan era criatura anava a pendre les aigües a la font pudosa de Banyoles. Era una dama catòlica i delicada, que passà els cinquanta últims anys de la seva existència entre la vida i la mort, menuda neta, i feta, d'àngles com un insecte i d'un color tirant a rosa. Aquesta dama, feu mes de cent anys alimentant-se de rosaris i jaculatories, d'ous dusos, i a l'estiu de les virtuts de les aigües sulfúriques de Banyoles. Quan dues persones amigues es trobaven, era rar que una no digués a l'altre (si eren alhora conegudes de la dama a que faig referència):

—Sap donya Paula...? Donya Rosa ENCARA no es morta....

Era un cas de longevitat i de conservació de la materia realment admirable que m'arribà a intrigar. De fet no vaig comprendre mai que era el que la mantenia; si les seves creences o les aigües sulfúriques. No se si anava a pendre les aigües perquè era tan catòlica o si era tan catòlica perquè prenià les

Lleó Audouard

Cirurgià - Dentista

A BANYOLES:

A GIRONA:

Tots els Dimarts.

Els demés dies.

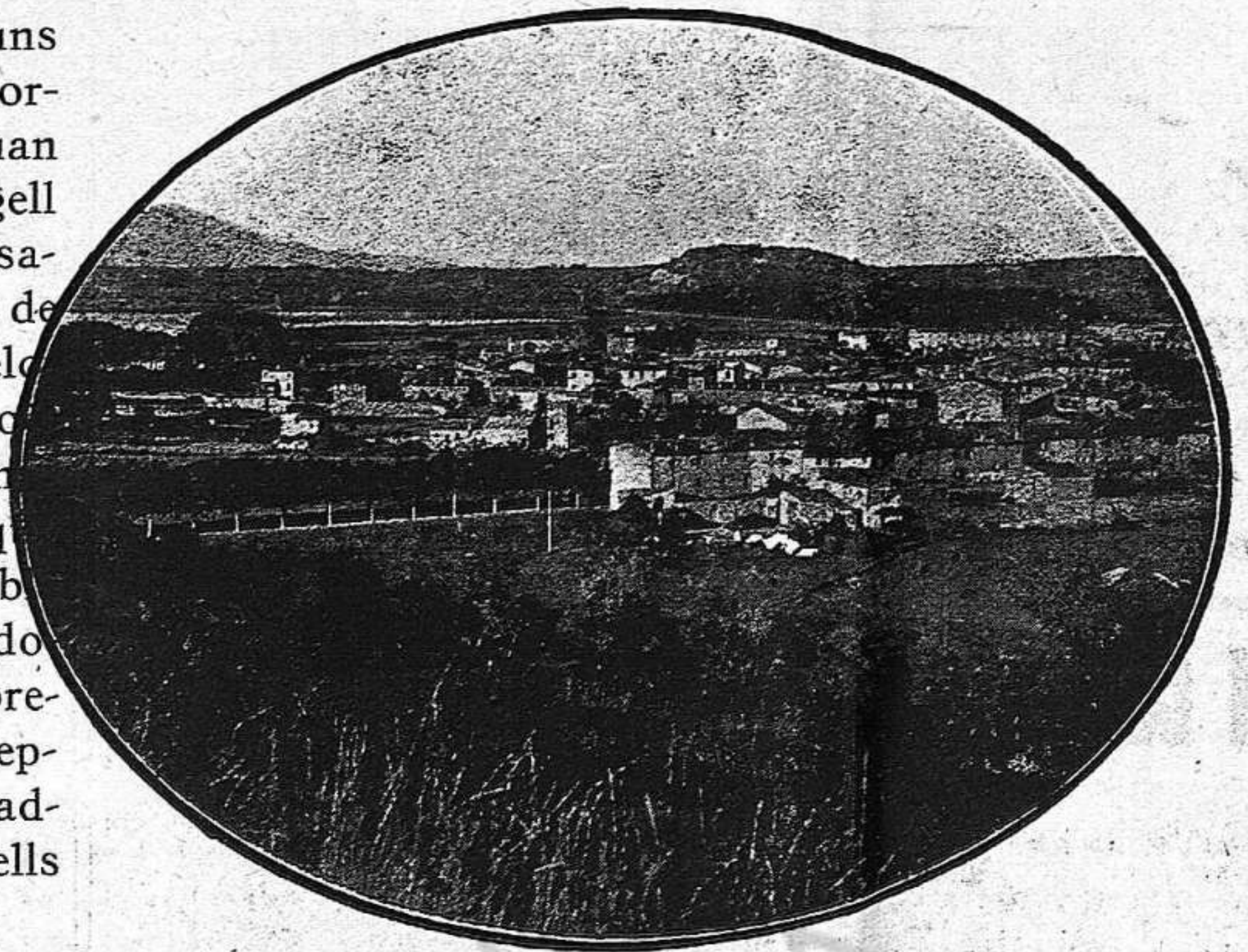
Alvarez 10, segón.

S. Francisco 12, primer.

aigües de Banyoles. En tot cas, Banyoles era fa uns anys una vila molt recollida i mansueta que proporcionava els millors capellans al bisbat de Girona. Quan era petit, tots els capellans que passaven per Palafrugell deien que eren de cap a Banyoles.... Hi havia la Casamissió que no solament mantenia vives les vocacions de la comarca, sinó que, creava predicadors grandiosos i quents disposats a trasmitir tota mena d'imatges poètiques i apologetiques en un radi de setanta o vuitanta kilòmetres. Generalment eren predicadors de tercera que feien perfectament el fet per una quantitat miserable de pessetes. En realitat, el gran mèrit de la casa era donar la màxima resistència per anar amb tartana els predicadors. No els venia mai d'un parell d'hores i acceptaven sermons per els llogarets mes reculats. Eren admirables, infatigables, insolubles a la tartana aquells bons predicadors!

Quan jo estudiava a Girona una cosa que en diuen el batxillerat, a Banyoles s'hi anava encara amb diligència. Eren unes diligències curtes i ventruades que semblaven dides, desmanegades, d'un groc superat per la pols, els coxins esbotzats que deixaven veure uns borrarls de llana negra. Sortien del carrer dels ciutadans i la gent deie que corrien com el vent. Els dimecres i dissabtes, que eren respectivament els dies de mercat a Banyoles i a Girona sortien i arribaven tan carregades d'animals domèstics, objectes variats, marxants, negociants, malalts, capellans i dones, que feien una autèntica basarda en veure-les. Cada vegada que pasaven, el cor em feia un salt, m'imaginava una explosió fulminant de la diligència produïda per l'estretor, per la pressió enorme que sobre la carcassa del carruatge havien de fer els éssers animats i inanimats, que eren a dins. Veia voleiar després d'un soroll corprenedor, braços i cames, conills i gallines, faldilles, sotanes i calces, crosses i ulleres, gorres i sabates, ous, forcs de cebes i pans de pesic. La Providència, afortunadament, no volgué que passés mai res. Les diligències foren substituïdes per la tartana llarga; després una mica per el camió i una mica per el tren del baix Empordà el qual un bon dia i sense mes ni mes decidí arribà primer fins a Girona i després fins a Banyoles per socarrimar els pantalons i barrats, primer dels gironins i després dels banyolencs.

Banyoles ha passat per la mateixa evolució. Fa vint i cinc anys era una vila esmortuïda que només s'animava els dies de mercat i per la festa major. En tal dies la plaça porticada i la de la carretera bullien de pagesos vestits de vellut i aquesta roba feia un tuf imponent. Els altres dies de la setmana hi regnava un silenci afinat i camperol. A l'estiu, la clientela piadosa i recollida que les aigües atreïen encara donava un aire mes apagat i temorenc als seus carrers. Al mati sortint de missa hom anava a l'establiment a pendre el bany i a fer les inhalacions. A la tarda si feia bon temps els clients arribaven fins a l'estany tot parlant de temes piadosos o de les calamitats del temps. Si no hi havia tema de conversa, hom deia el rosari. Fins a Por-



Vista parcial de Banyoles

queres eren cinc parts; fins a l'establiment, tres. Eren els bons vells temps.

Ara, Banyoles te mes vida. El poble s'enriquí amb la guerra i ha continuat, posteriorment, guanyant diners. El cultiu dels alls que fa Banyoles i la comarca li han proporcionat considerables beneficis. L'all de Banyoles no té rival per un bon sufregit o per donar gust a una torrada d'hivern. En el país si fa molt bé. El banyolenc ha resultat també un bon comerciant i el poble s'ha vist influït per un nou esperit. La politica, s'ha apassionat i avui es fa a crits. La clientela de les aigües conserva, certament, un comú denominador ortodoxe però potser perque les aigües han aixemplant el seu radi d'acció terapèutica, potser perque els malalts no es consideren obligats abans de pendre-les a fer manifestacions dogmàtiques o potser perque a Banyoles no hi ha tantes mosques com abans, el cert es que la clientela sembla haver-se renovat considerablement. Pel camí que va, Banyoles es convertirà en un centre termal elegant i potser algun dia hi veurem algun adulteri sensacional i divertit.

L'estany es molt bonic. Ara en diuen el llac però no s'ha pas mogut d'allà on es. Vist de la carretera d'olot que passa una mica elevada, es dir vist panoràmicament, el paisatge sembla un Patinir dels mes estilitzats i fins. L'aigua està voltada d'una naturalesa volcànica, aspre i caixalejada després d'un cercle de campets esblaimats, d'una vaguetat elegant. El volcànic té molts encants botànics i geològics. Jo em contento mirant el llac desde l'església de Porqueres. Els arbres es dibuixen sobre l'aigua blanca, riçada per una mica de ventet. A primer terme hi ha unes herbes aquàtiques. Al fons les montanyases fosques gairebé fan por i l'estany tan clar i pueril sembla una víctima femenina i jove davant d'un monstruós botxí. Patinir sapigué-treure profit d'aquets contrastos i d'aquestes polèmiques que la sensibilitat fa veure il·lusoriament en la naturalesa, de l'estany de Banyoles n'hauria fet una tela excelent. El color de l'aigua només es podria descriure amb un pincel a la mà. Es una aigua que de sobre es clara i després es va veient com s'enterboleix per arribar a un fang descomposat, d'un gris blanquinós corromput fins a punt exquisit. — JOSEP PLA.

Del llibre en preparació «Viatge a Catalunya».

N. de R. — Ens sentim molt honorats al publicar aquest escrit que ens ha estat facilitat pel nostre estimat amic Eusebi Isern i Dalmau.

No us ha de sorprendre.

D'un comentari que publica «El Banyoli» dedicat a les festes de barri n'extraïem el següent paràgraf: «La majoria que així avui parlen es perquè els hi sembla que si es diuen catòlics, perdràn la qualificació de republicans. Perquè ha d'existir aquesta ignorància de considerar incompatible la Religió amb la República?» Al nostre entendre, «El Banyoli» se sorprèn d'una cosa que, si hi ha algú el qual no hagi de sorprendre aquesta ignorància que retreu, són precisament els senyors del periòdic el qual, malgrat el temps que fa es ve publicant, a hores d'ara ningú no es capàs de saber amb certesa si vertaderament es republicà o monàrquic, i que si alguna sospiia ha d'haver-hi sobre quina de les dues formes de govern senten preferència, tot ens inclina a creure que es decanten per la monarquia. Es que hi ha algú a Banyoles, que hagi fet més del que heu fet vosaltres, per sembrar entre la gent de bona fe i curta de gambals, el convenciment que un catòlic no pot ésser republicà i viceversa, que un republicà no pot ésser catòlic? Els que per gust o per obligació periodística venim llegint cada quinzena les vostres pàgines, hi hem llegit articles i més articles parlant de religió, però no n'hi hem llegit mai [ni un] parlant de la República, si no ha estat per bescantar-la, dient-ne tot el mal que heu pogut, guardant-vos naturalment les espatlles, per no caure en delictes contra el règim. Si una gent culta com vosaltres, us heu passat dos anys i mig, maldant continuament per establir el confusionisme entre República com a règim, i el Govern que ahir i avui la representen, com us ha d'estranyar que hi hagi persones, que sentin fervorosament els ideals republicans, hagin arribat a la conclusió, que religió i república són termes antagònics?

Portats per les vostres conviccions monàrquiques, o bé, per conveniències polítiques de partit, heu fet tot el que ha estat a la vostra mà per destruir en el nostre poble tota la seva fé republicana, i per lograr aquest objectiu, us heu valgut precisament com a única arma, de la religió i ara, quan us trobeu que una part del poble, al qual heu obligat a fer la tria entre ésser republicà o ésser catòlic, es decanta per la República, gemenueu i alceu el crit al cel, pretenen esborrar amb quatre paraules d'un comentari tota la vostra obra de dos anys i mig. Heu barrejat barroerament la religió amb la política, i si no hi poseu esmena, si no feu tot el que calgui per posar cada cosa al seu lloc, us ha de costar molts disgustos, aquesta contumàcia en seguir per aquest camí ple de perills, i que l'experiència es prou llarga per fer-vos veure com aneu equivocats.

Si algú parla en els termes que retreieu en el vostre article i ho fa així per no perdre la qualificació de republicà, cosa que no trobeu raonable, perquè vosaltres no doneu l'exemple, declarant-vos clara i obertament, no sols de paraula sino amb fets, republicans? Es que per ventura temeu que, si us dieu republicans perdreu la vostra qualificació de catòlics? I si no es incompatible l'ésser catòlic i republicà, perquè no feu propaganda per la República? Es que sou monàrquics? Parleu clar d'una vegada!

El joc, de tan clar que es veu resulta infantil. Vosaltres voldrieu, la col·laboració desinteressada i entusiasta dels republicans que són catòlics per tot allò que tinguent aparentment un significat exclusivament religiós, de passada, us servís de

arma per atacar de flanc a la República, però, vosaltres, quedarieu com fins ara, negant tota col·laboració a les manifestacions republicanes, i això, no.

Tenim encara ben present el comentari que dedicàreu al primer aniversari de la proclamació de la República, i tingueu ben present que no s'esqueia pas en Divendres Sant: «Malgrat els esforços de l'element oficial, pot assegurar-se que Banyoles no va pendre part en la festa del 14 d'Abril. La festa va quedar reduïda a l'element republicà...» Vosaltres no hi èrau entre l'element republicà, i no sols no hi èrau sino que en feu mofa i procuràreu—ben inútilment per cert—treure tota solemnitat a la diada. Que no s'estranyi doncs, «El Banyoli» òrgan del catolicisme a Banyoles, si hi han republicans que per republicanisme no volen saber res amb festes religioses, quan heu vingut demostrant fins a l'evidència que vosaltres per catolicisme no voleu saber res amb la República.

JORDI

Notes Històriques

EL DESCOBRIMENT D'AMERICA.— En el regnat dels Reis Catòlics va ésser descoberta Amèrica pel genovès (català?) Cristofor Colom. Malgrat haver estat feta l'expedició amb cabals de la Corona catalano-aragonesa, els Reis Catòlics van concedir aviat a Sevilla el monopoli del comerç amb Amèrica; i Catalunya, que amb la caiguda de l'Imperi bizantí en poder dels turcs havia perdut els seus magnífics mercats d'Orient, va veure barrat així aquest nou camí d'expansió.

La rivalitat entre França i Catalunya pels dominis italians va continuar. Ferran II en sortí victoriós, i es va apoderar de Nàpols (1504). En les lluites es va distingir Joan Ramon Folc de Cardona, el qual fou generalíssim de la Santa Lliga contra Venècia. El seu sepulcre, que es una bella mostra d'estil Renaixement, es troba a Bellpuig.

La política africana fou represa, i foren conquerits, Orà, Bugia, Alger i Trípoli.

Morta la reina Isabel, Ferran es va casar amb Germana de Foix, i va tenir-ne un fill. Malauradament aquest fill hereu de la corona catalano-aragonesa, va morir aviat. Aleshores l'únic hereu de Ferran fou el seu net Carles fill de Joana la Boja, de Castella, i de Felip el Formós, d'Austria. Ell va aplegar les corones d'Aragó i Castella, i a més els dominis de la casa de Borgonya i l'Imperi alemany.

* * *

LES INSTITUCIONS NACIONALS DE CATALUNYA. EL SOBIRÀ.— El príncep es acceptat pels Catalans perquè es compromet, mitjançant juraments, a observar llurs constitucions i privilegis: sino, no ho fóra. La seva sobirania es funda, doncs, en un pacte. A Mallorca i València pren el títol de rei, però a Catalunya continua usant el de comte de Barcelona. La corona es transmet per herència, i en són excloses les dones.

El rei es troba al cim de la jerarquia feudal i administrativa. Té potestat legislativa al costat de la de les Corts, i exerceix el poder executiu. El poder judicial resideix en ell i, per delegació seva, en els jutges. Per jutjar es, generalment, assessorat per la Cúria. Li pertany, de més a més, la potestat de decidir la guerra o la pau.

Té el rei la seva Cort, el seu Consell, la seva Casa, els seus Oficials. L'ur complert ordenament fou fet per Pere III. Per això se l'anomena el Ceremoniós.

L'hereu de la corona és el Primogènit, el qual té per dret propi la lloctinència dels estats.

FOIX

La Ciutat i l'Estany

La nostra Ciutat ve experimentant canvis i variacions que transformen la seva fisonomia, com en tota població que té vitalitat i creix.

Hi ha llocs que en poc temps han sofert un gran canvi. Recordem la Plaça dels Turers d'alguns anys enrera. La «POSADA LA FLORA» amb les quadres tocant a la carretera, la plaça sense bordó de separació ni fanals i les voltes de «CAN PALMADA» sense reformar. Ara es ja un centre urbà que ens fa quedar bé, sobretot a les nits d'estiu quant tots els cafès estan en plena concurrència.

La plaça de la República també ha millorat amb la nova instal·lació de llums i bancs que li donen un aspecte modern.

I si deixem les places trobem carrers i passeigs que a mida que avança la construcció us fan descobrir nous aspectes i perspectives agradoses.

El que passa és que les transformacions no son notades pels que habitualment vivim a la ciutat, per fer-se aquestes lentament i es necessari fer abstracció o bé comparar dos fotografies, una d'antiga i l'altre moderna preses desde el mateix punt i aleshores es quan es noten els canvis. Seria per demés interessant una exposició de fotos antigues i modernes de Banyoles acompanyada de plànols i gràfics de creixement.

Si deixem la ciutat i ens fixem amb l'Estany tot fent les mateixes consideracions de seguida veurem que no podem dir el mateix. La Ciutat creix i es perfecciona; l'Estany queda estacionat i amb alguns aspectes encara ha desmillorat.

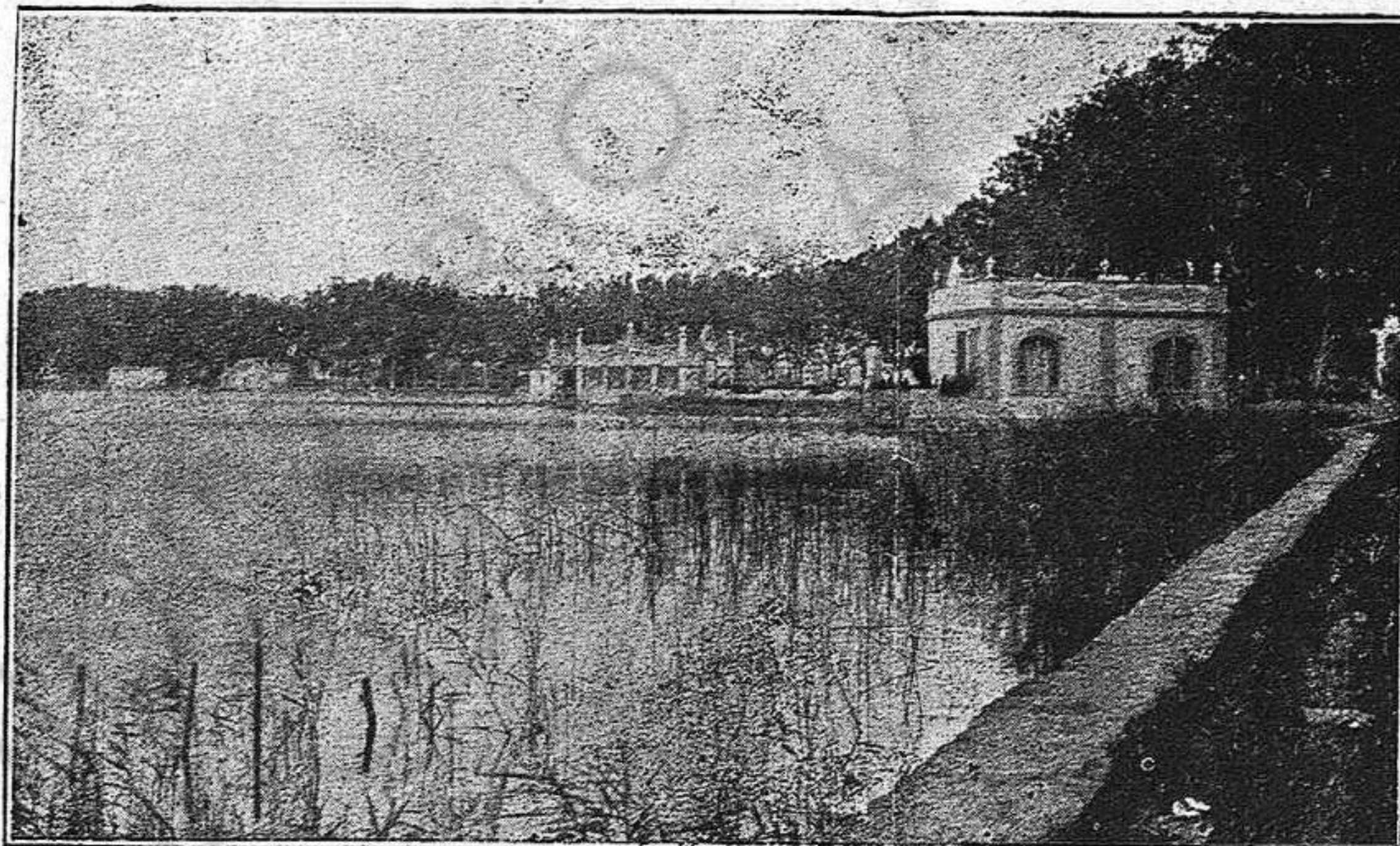
Repasant fotografies antigues, veurem que, els passeigs des de que varen ésser traçats, deixant apart el creixement natural dels arbres no han experimentat cap variació.

El passeig circular, que ens acostaria la formosa pineda de Can Murgat, l'únic lloc de l'Estany que la muntanya s'acosta a l'aigua, estar per fer, i molts forasters que ens visiten segueixen ignorant punts de vista de gran bellesa.

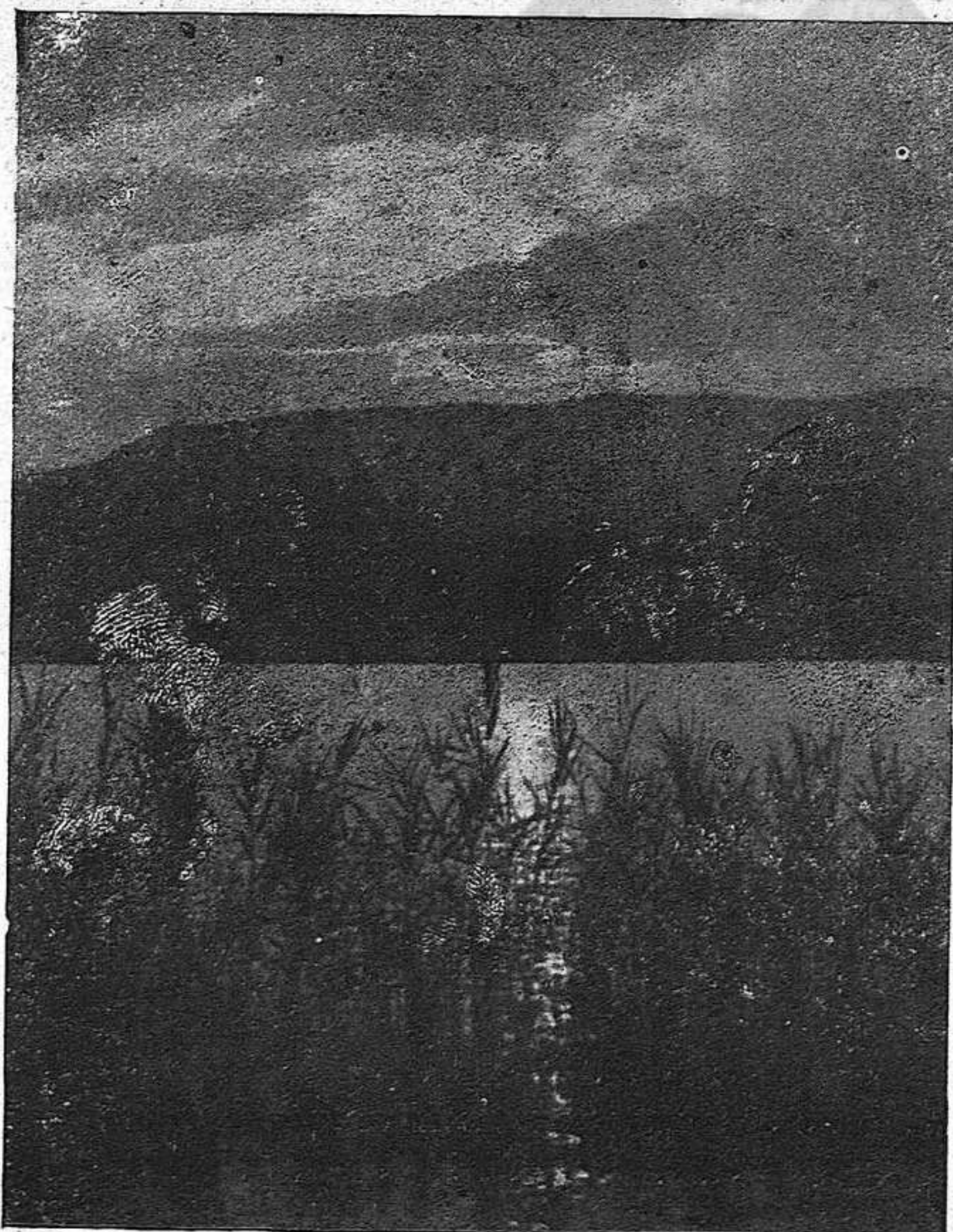
El conjunt de pesqueres, deixant apart algunes que han estat restaurades es veuen mes velles i amb les façanes en mal estat de conservació.

Hom ha de lamentar encara la desaparició d'alguna pollancreda banya-ricardada, traient-nos prats ombrívols, i marcs deliciosos per contemplar el Llac.

Solsament ha estat un fet l'unir directament, Porqueres amb la continuació del passeig circular que no deixa de reportar grans facilitats pels que volen admirar la famosa portada romànica.



Vista parcial del llac, i algunes de les pesqueres



Un cap el tard, a l'estany

D'aquestes comparacions veiem que així com la Ciutat poc a poc va transformant-se, l'Estany no ho fa i per bé de tots creiem seria hora d'activar l'embelliment d'aquell, fent, per anys naturalment, les obres i plantacions necessàries perquè la mà de l'home faci ressaltar les belleses del Llac de BANYOLES.

Per la magnitud de l'obra que no es pot fer ni en dos ni en tres anys, es precis traçar un plà de conjunt i cada any l'Ajuntament, amb cabals destinats expressament per aquest fi, realitzar una part del projecte total.

Sols així milloraríem l'aspecte del LLAC, dotant als banyolins d'un parc esplèndid i atrauríem una gran massa de forasters que donarien vida a la CIUTAT.
D.

ta associació que tant de be ja ha fet a la nostra Pàtria catalana, amb cooperació d'algunes entitats polítiques de Catalunya.

Es debades que ens entretinguem en posar de relleu l'èxit esclatant i l'entusiasme indescriptible que aconseguien els patriotes bascos, gallecs i catalans arreu dels pobles que visitaven; ben abastament n'hàn parlat els diaris nacionalistes de les tres regions esmentades, els quals hi han dedicat, endemés, sengles articles.

No ens podem estar, però, de mencionar la rebuda entusiàstica i cordial que el poble de Barcelona tributà als expedicionaris: mils i mils persones acudiren a rebre els nostres patriotes acompanyats de les autoritats de Catalunya. Una salva d'aplaudiments i visques coronà aquell acte símbol d'amor i de fraternitat entre els nostres germans d'Euzkadi i Galícia. Amor i fraternitat: Belles cadenes per enllaçar dolçament els pobles; única valor positiva a la causa de la pau. Que elles substitueixin sempre les de l'odi i l'opressió que sols atien els pobles a la guerra.

La finalitat d'aquest anomenat viatge triangular és d'estrènyer més encara els lligams de germanor que ens uneixen amb Euzkadi i Galícia, perquè així tots junts i ajudant-nos mútuament poguem arribar a la fita que tots anhelem:

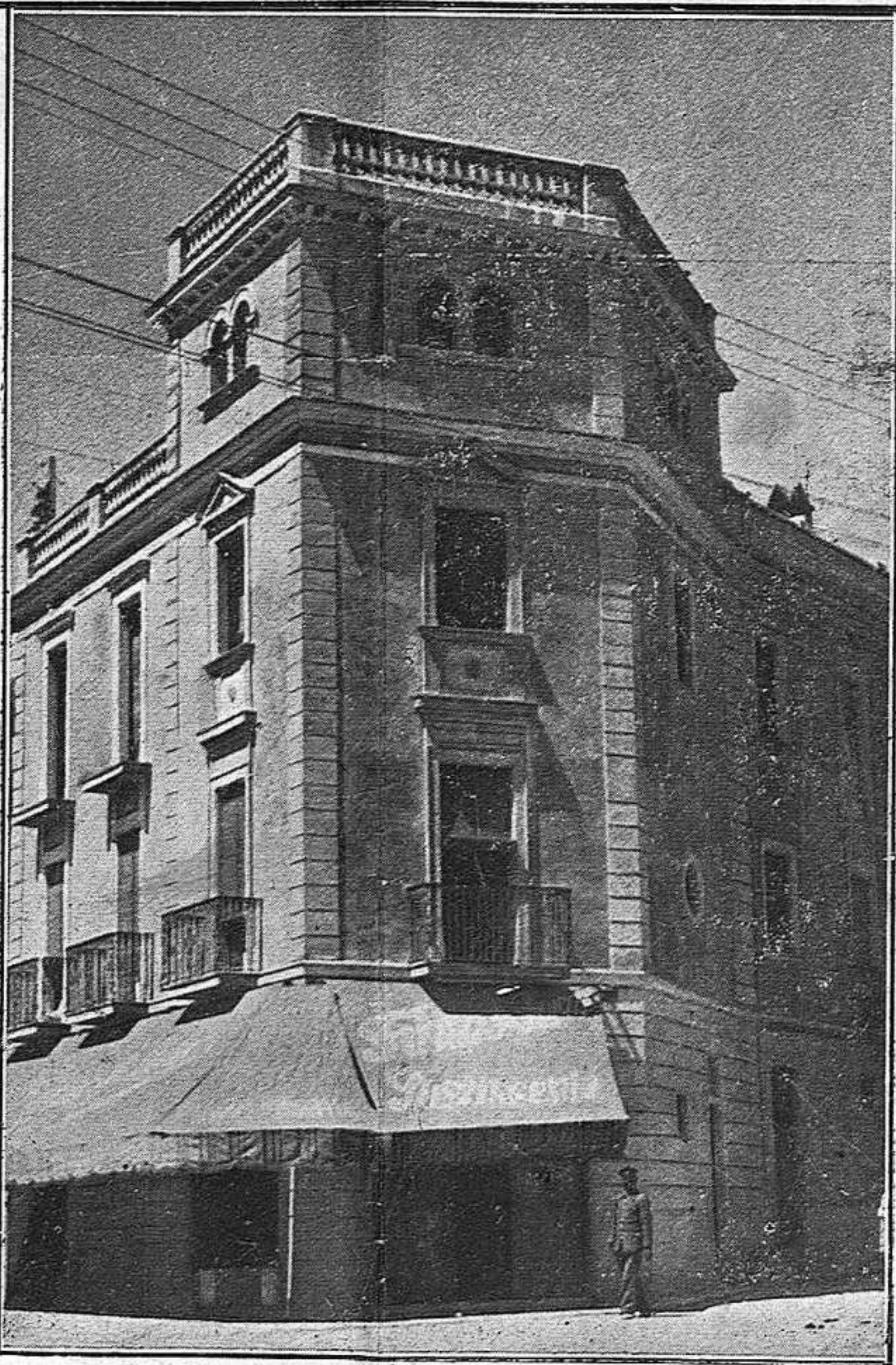
Catalunya t'è ja bastits els fonaments de l'edifici que es proposa dur a la fi; Galícia i Euzkadi treballen tenaçment per recollir el material necessari. Esforç heròic i digne d'imitació d'aqueixos homes del Nord d'Espanya; malgrat les persecucions i el tracte dictatorial que els donen els governants d'una República liberal i federable ells continuen amb més braó que mai el seu apostolat; és més, l'esperit de patriotisme en surt encara enrobutit. Es doncs, un deure nostre d'ajudar-los i conhortar-los; d'estar vora seu en aqueixes hores d'angoixa per a ells.

Però, Galícia, Euzkadi i Catalunya juntes o separades, de bon grat o a desgrat d'Espanya aconseguiran el seu fi tan cobejat. Cal solament no defallir, ans treballar de ferm perquè arribi un dia en que tots els pobles amb sentit de nacionalitat pròpia puguin gaudir de la llibertat que deixa entreveure la constitució de la República Espanyola.

Aqueix dia, companys, serà un gran dia per a Espanya. Els lligams d'odi i d'opressió hauran estat canviats pels d'amor i convivència; en aqueix es podrà clamar ben alta la fraternitat dels pobles hispànics.

Segurament, però que abans d'arribar en aquest jorn estem destinats a passar per dures proves; no importa. Voler és poder i per altra banda, res no hi val contra la suprema voluntat de tot un poble. Podem tardar més o menys temps, mes, arribarà per fi el dia en què apareixerà immaculada i resplendent l'aurora de la llibertat. GALICIA CHEIVRA! GORA EUZKADI ESKATUTA! VISCA CATALUNYA LLIURE!

L. T. C.



Can Palmada.

«Forn de Sant Jordi»

Salut, terres germanes

Durant aquests dies, tothom es deurà haver enterat per mitjà de la premsa diària i, en especial per la premsa catalanista de l'anomenat «viatge triangular» que s'ha realitzat per Bascònia, Galícia i Catalunya. L'iniciador i organitzador d'aquest important viatge ha estat PALESTRA la benemèri-

Casa BRUFAU

CAMISES, PIJAMES A MIDA

Esmerat tall. :: :: Preus reduïts.

Plaça Turers BANYOLES

DE TOTS COLORES

Les empreses i organitzadors d'espectacles públics, tenen el mal costum de fer un abús desmesurat i fora de tò del superlatiu. Tot son programes grandiosos, grans balls, funcions monstres, etz. etz. per quedar reduït sempre a festes o espectacles corrents, sense que res assenyali una diferència prou forta per ésser anunciat amb grans mots. L'exemple més colpidor d'aquest defecte que retreiem i que potser bat el rècord de tot el llegit i anunciat fins avui, ens el proporciona el programa anunciador de les festes organitzades pel C. P. B. corresponent al dia 30 de Juliol passat—«Grandios partit de futbol»—anunciaven—i tot quedava reduït a una lluita fut-



Grup de damiselles que concorregueren al "Concurs del vestit de 4 pessetes"

bolística entre dos equips sense mica d'història ni renom dintre el futbol. Mes avall repetien «Grandios festival de sardanes», i tot el festival consistia en tocar quatre sardanes. El dia que organitzin un partit de futbol serios, i facin tocar sis sardanes, quin calificatiu hi posaran?

Que pensin els uns i els altres que amb l'abús que s'ha fet dels mots superlatius ja no enganyen a ningú, i tots hi guanyarem, si els reserven per les festivitats que de debò siguin mereixedores d'ésser anunciades mes pomposament per distingir-se de veritat de les que constitueixen el nostre pa de cada festa.

Els regionalistes, de Banyoles, sempre han tingut fama d'ésser uns panxa contents perquè res els fa bellugar ni moure, però, quan es belluguen, ho fan fort, i no s'estàn de res. Figureu-vos que, pel dia que hi va haver Junta General al «Foment de Cultura i Sport», no en van tenir prou de mobilitzar totes les forces amb que compten a Banyoles—ara ja ho sabem, son vint i cinc—sinó que van fer venir de Barcelona, expressament, a un bon senyor, per pendre part en la votació. Tant mateix, trobem que es abusar massa de la bondat d'un home, obligant-lo a fer dos cents cinquanta kilòmetres amb un dia i en aquets temps de tanta calor.

Ja podeu comptar que li devien explicar que era molt convenient el sacrifici en nom de l'ordre i la religió. En tenen unes aquets regionalistes, que fan quedar boca-badat!

Hem sentir a dir que algunes fàbriques faràn la setmana de vacances que legalment correspon fer als obrers, la setmana de la Mare de Deu d'Agost. No seria possible que totes les fàbriques fessin les festes la mateixa setmana? Seria bonic i curiós de veure tot Banyoles fent festa durant vuit dies, i a la vegada, seria un avantatge pels obrers, puix com que tots es trobarien en vacances, els seria mes fàcil poguer organitzar alguna excursió que els serviria per passar mes alegrement i divertida la setmana.

Ens sembla que per part dels patrons no hi hauria d'haver cap dificultat. ja que, ça com lla, venen obligats a concedir els vuit dies de vacances.

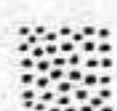
Prometen ésser molt lluides les regates que s'organitzen per les festes de la Mare de Deu d'Agost. Ja era hora que l'Ajuntament—a manca d'altres organitzadors—es cuidi una mica de fer quelcom a l'Estany. Entre tots, sembla que el tinguem aburrit.

No siguent posible organitzar festivals a l'aire lliure per la festa major, cada any, hi hauria d'haver en aquets temps, festes a l'Estany. Per la celebració de regates, aquest esport que tants i tants partidaris entusiastes te en els païssos mes civilitzats, l'Estany constitueix un lloc apropiadíssim, com no n'hi ha d'altre en tot Catalunya. I ens sembla que val la pena d'aprofitar-ho.

Forn de Pa de Càn "Bera" Tomás Badia

Servei a domicili

Despatx: Turers, 17 i Plaça República, 2 BANYOLES
Dipòsit de llevadura premsada marca DANUBIO
Carrer Mossén Cinto Verdaguer, 17



Sabateria VILÀ



Plaça de la República, 21

ELS MILLORS

Calçats i els millors preus, els trobareu indiscu- tiblement als magatzems de calçat d'en JAUME VILA.

Els mes ben assortits.



Perruqneria per a Senyores

Josep S. Melció

Permanent. - Ondulats. - Tintures. - Massatges. - Manicura. - Celles, etc.

SALO DE BELLESA

Mercadal, 14

BANYOLES

Regates a rem al nostre llac

Dimars vinent, dia 15, a dos quarts de cinc de la tarda, és celebraran en el nostre llac, regates a rem, organitzades per l'Ajuntament i Comissió de festes amb la cooperació dels Clubs de Mar i Marítim de Barcelona.

L'anunci solament d'aquestes regates ha despertat interès entre els aimants d'aquest esport, els quals es disposen a fer-hi acte de presència, donades les magnífiques condicions del llac i la bellesa del paisatge, a més dels valors d'estima que hi prendran part.

Les regates seran d'outriggers a 4 i 8 remers amb punta i timoner, de iols a 2 i 4 remers amb punta i timoner, de canoes, esquif, piragües i patins.

El Jurat qualificador estarà constituït per un membre de cada club participant, dos de la Comissió de Festes i els Srs. Jordi Delgado (Consul del Japó a Barcelona) Josep Marimon, Lluís Castanyer i Francesc Prat, persones d'honorabilitat, comprensió i vasta cultura.

Es de prometre un bon auguri, doncs, les parts participants (persones tècniques en aquest esport que han competit amb altres, estrangers, de fama mundial) hi posaran tot l'interès, s'esforçaran en la lluita per a aconseguir els premis oferts per l'Ajuntament, així com la Comissió de festes, no ha descuidat detall pel major èxit de les regates, com per la comoditat de les persones que tinguin el gust de presenciar-les. —R. P.

NOTICIA DE PALESTRA

Torna a ésser entre nosaltres el digne President de la nostra Delegació, el qual ha romàs per espai de 15 dies al campament que «Palestra» organitzà com cada any i corresponent aquest any al «llac dels Cavallers» (Caldes de Bohi).

Dijous passat tingué lloc una reunió per a tractar de la futura secció d'excursionisme encaminada a arrelar encara més l'afició que tan s'incrementa. En l'edició pròxima donarem detalls de les primeres activitats.

No obstant adentem que s'estan ultimant els treballs per una propera excursió pública als mes bells indrets de la Costa Brava, incloent-hi la visita de les principals poblacions on s'estatgen monuments arquitectònics d'importància.

Així mateix sabem també que s'està parlant per un pròxim «camping» de Montseny el qual no dubtem serà un digne corolari a l'entusiasme de la novella sectó excursionista.

Celebrant-se el dia 20 les Gales de Rocacorba, la «Secció excursionista de Palestra», te organitzada una excursió per aquest mateix dia.

La sortida serà a les 5 del matí.

Per a inscripcions a Jaume Vilá i a Palestra.

Qui vulgui el menjar col·lectiu que es serveixi avisar amb tres dies d'anticipació

FABRICANTS!!

Si teniu una màquina averiada recordeu Taller Mecànic

PROPIETARIS!!

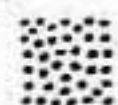
Al fer l'obra de vostres cases recordeu Taller d'Obres

De

J. Geli Perpinyà

Pi i Margall, 30

BANYOLES



**Perruqueria per a Senyores
DE RAMON PERAFERRER
Permanent Eugéne**

SILLONS AMERICANS. - SECATGE SILENCIOS. - LOCIONS DEL PAIS I ESTRANGERES. - TINTURES INSTANTANEEES I PROGRESSIVES. - TOT EL QUE AFECTA AL RAM DE PERRUQUERIA.

Carrer Major, núm. 2

BANYOLES

**XI Concurs Nacional d'Història
de Catalunya**

L'associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, reprenent el costum establert abans de l'any 1923, i amb el desig de cooperar a la celebració del Centenari de la Renaixença Catalana, convoca un concurs entre les escoles d'ensenyament primari per tal de premiar aquelles que demostrin un millor resultat en l'ensenyament de la Història de Catalunya i d'acord amb els moderns avenços pedagògics. El concurs es regirà per les següents

B A S E S

I. Les escoles que vulguin prendre part en aquest concurs s'hauran d'inscriure, per tot el mes de gener de 1934, a les oficines de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Arcs 1, principal. A la demanda d'inscripció hauràn d'acompanyar nota del nombre d'alumnes que tenen matriculats i, en cas de tractar-se d'escoles graduades, dels graus en que aquells estan distribuïts.

II. Es nomenarà un Jurat que començarà a funcionar així que s'hagi complert el terme de la inscripció i que emetrà el seu veredictes dintre la primera quinzena de juny de l'any 1934.

III. El Jurat complirà la seva missió visitant les escoles inscrites tants cops com cregui necessari, però d'una manera obligada al començament i a l'acabament del terme anunciat per a la celebració del concurs.

En les visites del Jurat, l'escola actuarà amb tota llibertat, funcionant d'una manera normal i oferint als visitants totes les proves i demostracions que estimi convenients perquè aquests puguin judicar el seu treball.

IV. El Jurat, per a qualificar, prendrà en consideració:

a) Els resultats obtinguts en ordre a la formació dels alumnes, com a preparació per a una sòlida iniciació a la Història.

b) L'aplicació dels mètodes moderns en l'ensenyament de la Història.

c) La manera com aquest ensenyament és articulat a l'obra total que l'escola realitza.

V. S'adjudicaran ua premi de 2.000 pessetes, un altre de 1.500, dos de 1.000, i quatre de 500, a cada un dels quals acompanyarà un Títol o Diploma d'Honor.

En el cas que l'escola premiada sigui unitària el premi s'entendrà adjudicat al mestre.

En el cas que sigui una escola graduada s'entendrà adjudicat a la Institució, perquè aquesta el distribueixi entre els mestres tal com estimi just i convenient.

VI. El repartiment de premis s'efectuarà públicament en la data que al seu temps s'assenyalarà.

Barcelona, 1er. de maig de 1833.

NOTA: El consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana es complau a fer constar que, integrant la quantitat que destina als premis d'aquest Concurs, hi ha un donatiu de 500 pessetes a la memòria del malaguanyat Joaquim Folguera.

Informació Local

Durant els dies 15 i 16 del corrent mes, podrà visitar-se l'exposició de treballs escolars del curs 1932-1933, efectuats pels alumnes de l'Escola d'Arts i Oficis.

Hores de visita de: 11 a 1 del matí i de 3 a 5 tarde.

* *

Dimarts passat s'incendià un tros de bosc a la vehina muntanya de Sant Petllari en el indret del «salt del matxo». Alguns ciutadans de Banyoles que hi anaren a l'adonar-se de l'increment que prenia el foc, trobaren els habitants de la casa més propera, que distaba uns 60 metres del foc, adormits a l'era de la casa sense que s'haguessin donat compte del perill que corrien.

Els que van a fer fontades, cal que tinguin molt de compte a deixar el foc ben apagat, per ésser molt perillós en aquest temps de tanta secada d'incendiar-se un bosc.

* *

MERCANTIL-CINEMA (Festes d'Agost).

Presentació de la monumental producció cantada i parlada en espanyol EL HOMBRE QUE SE REIA DEL AMOR per Laria F. Ladròn de Guevara i Rafel Rivelles, dirigida per Benet Perojo.

El mes gran triomf de la cinematografia espanyola.

* *

SALO MODERN. — Reparició de la Companyia Catalana de la genial primera actriu, Pepeta Fornés.

Dia 15 - Tarda — UN MARIT ESBOGERRAT
Una comedia de gran riure original de A Sallmart
Nit: — Homenatge a la memoria del plorat autor en Santiago Russinyol amb la seva formosa comèdia: CASAMENT DE CONVENIENCIES

* *

Per haver-se rebut amb retard no podem publicar alguns articles que tenim rebuts. Iran al número pròxim. Entre els articles rebuts cal senyalar-ne un del senyor Juscafressa parlant de «La verdadera reforma agrària a Catalunya».

Impremta i Encuadernació LA BANYOLINA, Plaça de la Font 5

FREIXENET

El millor
Xampany



Caves a
St. Sadurní de Noya



Agent general de
vendes:

ERNEST PI

Telèfon, 43

BANYOLES

P. Mata



SASTRE

Gran Tintoreria Moderna a vapor
ELSMIL COLORS

A. GÜELL

Girona

RENTATS EN SEC I TENYITS A LA MOSTRA
DOLS A LES 24 HORES

Sucursal i Representant a Banyoles i comarca:

MARIA D'AMELLER I FILL

Pi i Margall, 31

BANYOLINS!!

Abans de comprar, visiteu l'exposició de mobles de

Busquets i Congost

Construcció pròpia. - Especialitat en els encàrrecs

Mobles de tota mena, a preus sense competència

Plaça Turers, 12

BANYOLES

POLI CONSULTORI MEDIC-QUIRURGIC

DE

Elisseo Jubert Malalties de les criatures - -
- - Malalties del cor i pulmons

Joaquim Jubert Malalties de la pell i de les cames-Cirurgia
infantil - Cirurgia ortopèdica (dels ossos).

Joan Jubert Malalties de l'aparell digestiu (païdor
budells, etc.) i de la nutrició, - -

Plaça de la República (del Vi) 7, prals. Telèf. 205 GIRONA

"Hotel Flora"

Premiat en el V. Concurs de Hotels, amb medalla de plata de la Societat Atracció de Forasters i placa del A. C. Catalunya.

Casa preferida per els excursionistes i Srs. Viatjans
GRAN CONFORT

Espaioses habitacions amb aigua corrent, calenta i freda.
Taxis per a excursions - (Garatge)

Plaça Turers

Telèfon 24

BANYOLES

Casa PUIG

(a) DAMAS
Carrer Gran,
Núm. 14

NOVETATS PER A L'ISTIU

Noves teles - Noves creacions - Noves fantasies

Sedes i Llanes per a vestits i abrics

FLAMISOL, PLISEMATS RIBULDINGUES, CRESPONS, ESTAMPATS de SEDA i COTÓ
CAMISERIA I CORBATERIA Tot sobressurt per la seva distinció, qualitat i
conveniència.

Secció especial de CONFECCIONS per a Senyora

Hotel MODERN de JOAQUIM JOVER

COMPLETAMENT REFORMAT

Calefacció Central - Servei a la Carta - Espaioses habitacions amb aigua corrent

Carrer de l'Hospital, núms. de 5 a 11

Telèf. n.º 15.922

BARCELONA

" D I L M E R "

El modern neteja Metalls

Sense Líquids

Sense Pastes

Sense Polvos

COTÓ «DILMER»

Representants EXCLUSIUS per Catalunya i Balears: CASAS GERMANS Societat Limitada
Villarroell, 195 Telèfon 74100 BARCELONA

Fàbrica de Cotilles de Successor de J. Masgrau Vidal

Fundada en 1850

Cotilles - Faixes - Sostens - Ventreres

Sempre lo més nou — — — Vendes major i detall

Especialitat en confeccions a mida

Pi i Margall, 28

BANYOLES

Vda. i FILLS de Francesc Juscafressa

Conreu Especialitzat de MADUIXES fresques i aromàtiques classe-extra

Adobades exclusivament amb productes químics. - No presenten com les de bosc el perill de contacte amb animals verinosos.

Per comandes dirigiu-vos a: JAUME JUSCAFRESSA - BANYOLES (Girona)

Temporada de producció ABRIL - NOVEMBRE. - Especialitat amb la selecció i enbalatge. - Descomptes a Hotels, Fondes i Restorants.

Es serveixen a totes les places de la província.

Consumint "MADUIXES Juscafressa" donareu prova de bon gust.

UNA PREGUNTA:

Que seria de la seva esposa i fills si demà Vtè. faltés?

UNA PÓLISSA DE VIDA. ELS AJUDARIA A FER FRONT ALS MOMENTS DIFÍCILS

DEMANI DETALLS:

LA EQUITATIVA

(FUNLACIÓ ROSILLO)

MADRID
Alcalá 65

BARCELONA
Via Layetana 54

Agent a Banyoles:
L. TREMOLEDA

Telèfon 49

ALVAREZ 12

Casa Baltà



Es la que presenta els assortits més abundants

*la que serveix els gèneres de millor qualitat
la que té sempre els preus més reduïts
i la més important de Barcelana en*

NOVETATS PER A SENYORA

CASA BALTA

JOSEP MARIMON

Banyols Nous, 11; Cecs Boqueria, 8 - Tel. 19036 - BARCELONA

Mercantil-Cinema

Festes d'Agost

Presentació de la monumental producció cantada i parlada en espanyol

El hombre que se reía del amor

per MARIA F. LADRON DE GUEVARA i
RAFEL RIVELLES

Dirigida per
BENET PEROJO

El mes gran
triomf de la
cinematografia
espanyola.